

FOLYÓIRAT A TURISTASÁG ÉS HONISMERET TERJESZTÉSÉRE
KIADJA A MAGYAR TURISTA EGYESÜLET

Mi köze a turistának a barlangkutatáshoz?

A turisták, a természet szépségeinek rajongói nemcsak a napfényben fürdőző erdők és hegyek világába járnak ki rendes zarándokútra, hanem a földalatti természeti csodák is felkeltették figyelmüket. Ahogyan a madarak, a kis- és nagyemlősök, a bogarak és a növényvilág is érdeklődésük köréhez tartoznak, úgy a barlangok sem maradhattak észrevétlenek és mellőzöttek előttük, mert *a természet csodavilága a turistát sokoldalúvá teszi!*

Az a lelkesítő, csodás ifjító erő, amely a szabadbanjárás során felhalmozódik a turista lelkében, mindinkább átidealizáló hatást gyakorol a társadalmi életre s hovatovább a felszabadított ember becsületesebb élniakarásává fejlődik és olyan áldozatokra ösztökéli, amely az egyetemes emberiség javát és boldogulását, egy szebb jövőt hivatott szolgálni és megteremteni.

A turista tehát nemcsak testi erejének és épségének céljából menekül ki a városokból, hanem lelkivilága is, mint a szabadságát visszanyert madár, fölröppen a magasba és ott mámorban és dalban üdvözlí az élet gyönyörűségeit és szépségeit. A természet a föld felett éppen úgy, mint a föld alatt utánozhatatlanul nagyszerű és a turista megértő lelke nem tud vele betelni, bárhol is találkozik vele.

A turista férfiassága, bátorsága, acélos akaratereje hivatottá teszi, hogy nagy célokat tűzzön maga elé és nagy feladatok megkezdése előtt a felderítő szolgálatot végezze. Utmutató és vezető legyen olyan helyeken, ahol nélküle bártortalan és visszariadó lenne a tudományos kutatást végrehajtani egyedül nem képes tudósok lépése. A vadonon át az ő szekerceje vágja az utat, a sötétségben az ő lámpája csillog reményt tartva, a mélységek fölött az ő izmos karja segíti át a félénk, a maguk erejében nem bizakodó utastársakat. Vezető a pusztában és az égbenyúló hegyóriások omladékos útvesztőjében. A viharban zúgó erdők félelmetes harsogása nem csökkenti edzett akaratát, minden akadályon előre törtet és a vállán viszi a robajjal zuhogó hegyi vizeken át a gondjaira bizottakat, hogy elvezesse őket arra a helyre, amelyet éles látnöki szeme előbb kikémlelt és fölfedezett.

Mindig úgy lesz, de mindig úgy is volt, amíg a természet titkai mind föl-

derítve nem lesznek, hogy a természet rajongója, a turista lesz a tudós legjobb barátja, az úttörő és az útbaigazító.

Saussurt is egy turista kalauzolta fel a Mont-Blanc-ra. — *Amundsen*, a lekicsinyelt hősi halált halt turista, járt először a déli sarkon. — *Scott* tengerésztsízt, a szerencsétlen angol délsarki expedíció vezetője turistának számít, tudósok társaságában indult útra. A tudósok egymagukban soha nem bírták volna leküzdeni azokat a szörnyű akadályokat, amelyek csak egy acélos akaraterű ember képességeihez voltak méretezve. — *Stanley* afrikai expedícióihoz egy turista szenvedélyes természetszeretete és bámulatot keltő bátorsága és kitartása kellett. Afrika belsejének tudományos átkutatása az ő úttörő nyomdokain haladt előre. — A *Mount-Everest* megmászásának hősie kísérleteit turisták kezdeményezték és fogják is végrehajtani. Itt is a tudósok az ő úttörő munkájuk révén remélnék sikert.

Hasonló a helyzet a barlangkutatóknál is.

Martel híres francia barlangkutató az adelsbergi, a délfranciaországi és görögországi hatalmas barlangok kikutatása után a tudósoknak és technikusoknak nyitott utat. A Dachstein mészkötömegeinek Mammuth-barlangjait turisták fedezték fel s hozták föl a barlangokból a kvarc-, a gneisz- és csillámpala-hordalékot, amelyeknek anyaga nem származhatott a hegység közvetlen közeléből. Tudósoknak való problémákat fedeztek föl. Ilyen módon megoldást nyert, hogy nemcsak a Tauern, hanem az Enns folyó is valamikor a Dachstein magasán fekvő barlangjain folyt át. A hordalékanyag nagyrésze a Tauern hegységből származott, amelyet ma már az Enns folyó mély völgye választ el a Dachsteintől. A spanyolországi Altamira barlang őskori világhírű csodálatos falfestményeit egy Sautola nevű turista fedezte föl és határozta meg korukat. Igaz, hogy vesztére, mert szélhámosnak és csalónak nevezték és tizenöt évig kellett becsületéért verednie, míg igazán diadalt aratott és rehabilitálták.

Ez a sors érte a természetért rajongó Herman Ottó sokoldalú tudósunkat is, aki a miskolci Avason talált szakócák jelentőségét és eredetét rögtön helyesen felismerte. Hiába bizonyította igazát. Húsz esztendeig süket falaknak beszélt, míg végre a külföldi tudós világ rehabilitálta és így végre elhitték neki itthon, hogy a kovakő lándzsahegyek az őseMBER fegyverei voltak. Bokor Elemér és Mihók Ottó turisták fáradozásának köszönhető, hogy az eddig ismert 16 fajta barlangi vakbogár helyett ma már 82 új fajta vált immár ismertté. Nekünk, turistáknak köszönhető a pálvölgyi, a szemlőhegyi barlang, valamint a felvidéki, a bihari és erdélyi barlangok feltárása. Mi vezettük a tudósokat a Pilishegyvidéken is a barlangok elé.

Kötetekre menő adatokat lehetne felsorolni, hogy a természet szeretetétől áthatott emberek és turisták milyen értékes és semmivel sem pótolható úttörő munkát végeztek és nélkülök a tudományos kutatás és siker elmaradt volna.

Bekey Imre Gábor.

Az Aggteleki-barlang feltárása.

Az Aggteleki-cseppköbarlang bejárójának hatalmas sziklái alatt szerény, zsindefyfedes ház áll: a régi menedékház. Nagy akác-aggastyánok veszik körül és a közvetlen közelében égbemeredő sziklák felett kopár karsztfensík terül el: a *Poronyatető*. A multszázad romantikus festői mintha idejártak volna tanulmányokat festeni és rézkarcolni. A füves domboldalal között meghúzódó Aggtelek falu öreg templomtornya úgy áll ma is, mint a mult században és ma is ott kolompolnak a legelőkön az apró borókák és bokrok között a csöndesen legelésző juhnnyájak. A Baradla mohos szája tátong lent a gigászi sziklák tövében. Hidegebb időben szinte füstölög a barlangból kitóduló és lecsapódó meleg levegő. Talán innen származik a barlang ősi neve a *Baradla*. Ez a szó szláv eredetű és magyarul *gőzölgőt* jelent. A nyelvújítók azonban magyar származást tulajdonítottak ennek a szónak is és a „barát-lak“ elszlávosításával magyarázták. De egy barátnak ugyancsak tágas lett volna ez a hajlék. Az